

ADVIESNOTA GEMEENTE SOEST

Steller advies: H.W. Dillingh	Zaaknummer 1541223	Afdeling: Ruimte	Datum: 22-02-2017
---	------------------------------	----------------------------	-----------------------------

Onderwerp:

Invoering omgekeerd inzamelen

Voorstel tot besluit:

1. Vaststellen van het evaluatieverslag over de proef met de PMD-kliko in een deel van de wijk Overhees.
2. Overgaan tot invoering van een PMD-kliko bij de laagbouw en duplex-woningen en verlaging van de inzamelfrequentie van restafval naar 1x per 4 weken.
3. Opnieuw invoeren van de gescheiden inzameling van GFT-afval bij de hoogbouw.
4. Invoering van de PMD-kliko, invoering van gescheiden inzameling GFT-afval bij de hoogbouw en verlaging van de inzamelfrequentie van restafval vastleggen door bijgevoegd uitvoeringsbesluit vast te stellen.
5. Geen verdere maatregelen nemen voor afvalscheiding bij de hoogbouw totdat consequenties mogelijke nascheiding restafval duidelijk zijn.
6. Per 1-1-2018 stoppen met de verstrekking van gratis inzamelzakken voor PMD.

Advies secretaris:**Beslissing**

Openbaar	Ja	B&W verg.d.d.					
Bijzondere aspecten	Nee		RM	MA	PvdT	JP	JvB
Portefeuillehouder	M.J. Adriani	Akkoord					
Overleg met portefeuillehouder	Ja						
Overleg met andere afd. en ext. partners	Nee	Bespreken					
Ter inzage voor beleidsveld	Ruimte						

Bijlage(n)   Evaluatieverslag inzameling PMD met een kliko in (een deel van) de wijk Overhees
Bewonersonderzoek PMD proef Overhees, Marintel onderzoek en advies
Ingekomen brief RMN d.d. 31 januari 2017 met advies over invoering omgekeerd
inzamelen
Uitvoeringsbesluit afvalstoffenverordening Soest

Voorstel tot besluit

1. Vaststellen van het evaluatieverslag over de proef met de PMD-kliko in een deel van de wijk Overhees.
2. Overgaan tot invoering van een PMD-kliko bij de laagbouw en duplex-woningen en verlaging van de inzamelfrequentie van restafval naar 1x per 4 weken.
3. Opnieuw invoeren van de gescheiden inzameling van GFT-afval bij de hoogbouw.
4. Invoering van de PMD-kliko, invoering van gescheiden inzameling GFT-afval bij de hoogbouw en verlaging van de inzamelfrequentie van restafval vastleggen door bijgevoegd uitvoeringsbesluit vast te stellen.
5. Geen verdere maatregelen nemen voor afvalscheiding bij de hoogbouw totdat consequenties mogelijke nascheiding restafval duidelijk zijn.
6. Per 1-1-2018 stoppen met de verstrekking van gratis inzamelzakken voor PMD.

Inleiding

De gemeenteraad heeft eind 2014 het Regionaal afvalbeleidsplan vastgesteld. Hierin zijn doelen opgenomen: maximaal 100 kg restafval per inwoner per jaar en minimaal 75% afvalscheiding te bereiken in 2020. Het plan beschrijft de strategie waarmee deze doelen bereikt gaan worden: meer service op grondstoffen, minder op restafval. Eén van de maatregelen uit het plan is de invoering van omgekeerd inzamelen.

Omgekeerd inzamelen is een term in de afvalinzameling die inhoudt dat er meer service wordt verleend op de inzameling van grondstoffen door hiervoor extra inzamelmiddelen te verstrekken of vaker in te zamelen. Ook kan het serviceniveau verhoogd worden: van brengen naar halen. Tevens houdt de term in dat de service op restafval wordt verminderd door dit minder vaak in te zamelen of door inwoners het restafval te laten wegbrengen (van halen naar brengen).

In 2016 is in het westelijk deel van de wijk Overhees een proef uitgevoerd met de inzameling van PMD via een kliko. Eind 2016 is in de proefwijk een bewonersenquête uitgevoerd. De proef is geëvalueerd. Het evaluatieverslag treft u bijgaand aan waarin aanbevelingen staan voor het proefgebied en voor invoering van de PMD-kliko in de rest van de gemeente.

RMN heeft een advies uitgebracht over de invoering van omgekeerd inzamelen in de RMN-gemeenten. RMN geeft aan dat als de gemeente omgekeerd inzamelen wenst in te voeren in 2017 zij hierover voor 1 april 2017 een opdracht moeten hebben ontvangen.

Beoogd resultaat

Maximaal 100 kg restafval per inwoner per jaar en minimaal 75% afvalscheiding in 2020

Argumenten

1.1. Evaluatieverslag beschrijft resultaten van de proef met de PMD-kliko

In het verslag wordt een beschrijving gegeven van de proefwijk en de gehanteerde methode. De resultaten van de proef, die overigens in lijn liggen met vergelijkbare inzamelmethodes in andere gemeenten, zijn weergegeven.

PMD is van 10 kg naar 42 kg per inwoner per jaar gegaan.

Restafval is van 173 naar 112 kg per inwoner per jaar gegaan.

GFT is van 147 naar 201 kg per inwoner per jaar gegaan.

Uit de sorteeraanlyse van het restafval blijkt dat er behoorlijke verschuivingen zijn opgetreden in de samenstelling. Restafval is meer 'echt' restafval geworden en de percentages recyclebare stromen zoals GFT en PMD zijn minder geworden.

De nieuwe manier van inzamelen is goedkoper dan de traditionele manier. RMN heeft deze ervaringen meegenomen in haar advies.

De ervaringen van de bewoners zijn in het verslag beschreven. 84% van de inwoners vindt het verbeteren van de afvalscheiding belangrijk tot heel belangrijk. 61% van de inwoners is positief tot zeer positief over de proef. 21% denkt daar neutraal over terwijl 14% negatief tot zeer negatief is.

2.1. PMD-kliko en lagere inzamelfrequentie restafval dragen bij aan bereiken doelstellingen

Op basis van de evaluatie van de proef met de PMD-kliko in Overhees en het advies van RMN kan geconcludeerd worden dat de invoering van een PMD-kliko bij de laagbouw en duplex-woningen in de gemeente Soest in belangrijke mate bijdraagt aan het bereiken van de doelstellingen uit het Regionaal afvalbeleidsplan.

Door de inzet van deze maatregelen is een reductie van de hoeveelheid restafval te bereiken van 50-60 kg per inwoner per jaar. Het huidige inzamelresultaat voor restafval is ongeveer 190 kg per inwoner per jaar. Met de inzet van deze maatregelen bereiken we een niveau van 130-140 kg restafval per inwoner per jaar.

2.2. De maatregelen leiden tot lagere kosten en kunnen rekenen op draagvlak bij grootste deel inwoners

Vanuit de proef blijkt dat de inzameling van PMD met een klike en de verlaging van de inzamelfrequentie voor restafval kostenverlagend werkt. In het advies van RMN wordt aangegeven dat bij gemeentebrede invoering er sprake is van een kostenverlaging van 11,5 euro per huishouden.

Het merendeel van de inwoners uit de proefwijk staat positief tegenover de invoering van de PMD-klike en de verlaging van de inzamelfrequentie van restafval. Er is een groep inwoners die hier negatief tegenover staat. Door bij de gemeentebrede invoering rekening te houden met de kritische opmerkingen en de aanbevelingen vanuit het evaluatieverslag uit te voeren kan, zeker voor een deel, aan de kritische opmerkingen tegemoet worden gekomen.

2.3. College is bevoegd voor deze maatregelen

Bij de laatste wijziging van de afvalstoffenverordening en het uitvoeringsbesluit is de bevoegdheid voor het aanwijzen van een inzamelmiddel of de inzamelfrequentie bij het college gelegd. Het college is derhalve bevoegd om een besluit te nemen tot invoering van genoemde maatregelen.

3.1 Tegen lage kosten een acceptabel milieurendement wordt behaald

In 2005 is de GFT-inzameling bij de hoogbouw gestopt. Destijds was de reden daarvan het feit dat er zoveel restafval bij het GFT belandde, dat dit afgevoerd moest worden als restafval. De verwerker van GFT accepteerde dit simpelweg niet meer.

De huidige situatie is dat er vrij veel GFT in het restafval van de hoogbouw zit; ongeveer één derde. Daarnaast leeft er wel een milieubewustzijn bij inwoners in de hoogbouw. Ook inwoners van de hoogbouw zijn bereid hun afval te scheiden mits daarvoor voorzieningen ter beschikking worden gesteld.

RMN adviseert nu de gescheiden inzameling van GFT bij de hoogbouw weer in te voeren. Dit keer op een wijze zodat voorkomen wordt dat er restafval bij het GFT belandt. De gescheiden inzameling van GFT bij de hoogbouw past bij de wens van een groot aantal inwoners van de hoogbouw die milieubewust willen handelen. Daarnaast geeft RMN aan dat GFT-inzameling bij de hoogbouw een reductie van de hoeveelheid restafval oplevert van 12 kilo per inwoner per jaar. De kosten voor deze maatregel bedragen 9,10 euro per huishouden per jaar. Deze kosten kunnen betaald worden uit de lagere lasten voor de inzameling van PMD en restafval.

Ook op de langere termijn is gescheiden inzameling van GFT bij de hoogbouw van belang. In het kader van een nieuwe verwerkingscontract voor restafval wordt door de AVU ook de mogelijkheden voor nascheiding van restafval (van de hoogbouw of al het restafval) in beeld gebracht. Voor de kwaliteit van de na te scheiden grondstoffen en de afzetmogelijkheden hiervan is het echter cruciaal om GFT uit het restafval te halen. Dit geldt dus zowel voor laagbouw als voor de hoogbouw.

4.1. Maatregelen moeten formeel vastgelegd worden in uitvoeringsbesluit

De maatregelen die we gaan nemen; de invoering van een PMD-klike, de invoering van gescheiden GFT-inzameling bij de hoogbouw en de verlaging van de inzamelfrequentie van restafval moeten formeel worden vastgelegd in een aangepast uitvoeringsbesluit. Hiervoor is het bestaande uitvoeringsbesluit gewijzigd in artikelen:

4, lid f: invoering PMD-klike;

5, lid 1: verlaging inzamelfrequentie restafval

5, lid 3: invoering gescheiden gft-inzameling bij de hoogbouw

5, lid 4: verwijderd ivm invoering gescheiden inzameling GFT-afval bij hoogbouw

5, lid 6: invoering PMD-klike

6.1, lid g: tekstuele wijziging

De bevoegdheden voor het vaststellen van deze maatregelen ligt sinds eind 2015 bij het college.

Aangezien nog niet bekend is wanneer een nieuw inzamelschema in werking zal treden wordt het uitvoeringsbesluit pas bekend gemaakt vlak voor het moment dat het nieuwe inzamelschema in werking treedt. Dit hangt nauw samen met de uitvoering van de gekozen maatregelen door RMN. Tijdens de uitvoering zal hierover nauw contact worden onderhouden.

5.1. Hoge kosten omgekeerd inzamelen hoogbouw wegen niet op tegen gering milieueffect

RMN geeft in haar advies aan dat verdergaande maatregelen op het gebied van omgekeerd inzamelen bij de hoogbouw mogelijk zijn, maar dat de kosten daarvan 21 euro per huishouden per jaar bedragen en dit zal leiden tot 'slechts' een verlaging van de hoeveelheid restafval met 7 kilo per inwoner per jaar. Naar mijn mening wegen de hoge kosten niet op tegen het geringe milieueffect en deel ik de mening van RMN dat verdergaande maatregelen op het gebied van omgekeerd inzamelen bij de hoogbouw nu niet aan de orde zijn. Dit zou wel weer overwogen moeten worden zodra duidelijk is wat de consequenties zijn van nascheiding van restafval. De Afvalverwijdering Utrecht (AVU) is zich nu aan het voorbereiden op de aanbesteding van een nieuwe verwerkingscontract voor restafval dat per 1-1-2021 moet ingaan. In deze aanbesteding zal de mogelijkheid tot het aanbieden van nascheiding van restafval worden meegenomen. Welke consequenties nascheiding van restafval (bij alleen de hoogbouw of al het restafval) heeft op het gebied van milieu en kosten is nu nog niet bekend. Naar verwachting zal dat pas medio 2020 bekend zijn.

6.1. Inzamelzakken zijn na invoering PMD-kliko niet meer nodig

Na invoering van een kliko voor de inzameling van PMD verliezen de PMD-inzamelzakken hun nut en noodzaak. Ter illustratie: in de proefwijk werd na de invoering van de PMD-kliko geen enkele zak meer 'per vergissing' op straat aangeboden.

RMN geeft in haar advies aan dat nog gedacht kan worden om de zakkeninzameling bij de hoogbouw te handhaven. Ik ben hier geen voorstander van omdat er dan 3 systemen gehanteerd worden voor de inzameling van PMD:

- Via een kliko
- Via de ondergrondse perscontainers bij de winkelcentra
- Via zakken bij de hoogbouw.

De kostenefficiëntie van de PMD-inzameling is gebaat bij zo weinig mogelijk varianten. De zakken variant is er één teveel die ook nog eens wat negatieve kanten heeft. Bijvoorbeeld door wegwaaien van zakken, het ontstaan van zwerfvuil door zakken die opengescheurd zijn of bijplaatsing van zakken bij de ondergrondse perscontainers.

Belangrijkste reden om te stoppen met de zakkeninzameling is de kostenefficiëntie: het systeem is te duur en de opbrengst te laag. In 2016 is voor meer dan € 57.000 aan inzamelzakken verspreid. Dit komt neer op ongeveer 3 euro per huishouden per jaar.

Daarnaast worden de zakken ook vaak voor andere doeleinden gebruikt dan waar ze voor bedoeld zijn.

Door te stoppen met het verstrekken van gratis inzamelzakken bereiken we derhalve een financiële besparing, maar zullen bewoners, die geen PMD-kliko krijgen of willen zich op een andere wijze van hun PMD moeten ontdoen. Ze kunnen daarvoor terecht bij één van de ondergrondse perscontainers voor PMD en kunnen daarbij eigen pedaalemmerzakken gebruiken. Deze zijn kleiner dan de gratis inzamelzakken en passen daardoor beter in de ondergrondse perscontainers.

Kanttekeningen/risicobeheersing

2.1. Bewonerservaringen zijn niet allemaal positief

Uit de bewonersenquête in de proefwijk maar ook eerder uit binnen gekomen klachten en meldingen blijkt dat niet alle inwoners enthousiast zijn over de PMD-kliko en de lagere frequentie voor inzameling van restafval. In het evaluatieverslag zijn een aantal aanbevelingen gedaan om daaraan (deels) tegemoet te komen:

- Geef huishoudens een keuze tussen wel/niet een kliko voor PMD indien wel, dan een 140 of een 240 l kliko voor PMD (tijdens start van de proef was er nog geen 140 l kliko beschikbaar)
- Verminder het aantal kiko's door bij bewoners van kleine percelen (< 130 m²) en duplex-woningen verplicht de restafvalkliko om te ruilen voor een PMD-kliko en restafval weg te laten brengen;
- Start een communicatiecampagne over afvalscheiding. Inmiddels is opdracht gegeven aan een bureau om een plan van aanpak voor de afvalcommunicatie te maken.

2.2. Kwaliteit van ingezamelde grondstoffen verdient aandacht

Uit de proef kwam naar voren dat de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen een aandachtspunt is. Zonder intensieve communicatie is het risico op vervuiling groot. Een hoge mate van vervuiling kan leiden tot afkeur bij de verwerker en hoge kosten voor de uiteindelijke verwerking. Om dit risico te beperken is communicatie van groot belang. Zoals aangegeven is opdracht gegeven aan een communicatiebureau.

6.1 in de hoogbouw bestaat het risico dat PMD weer bij restafval belandt

Ook in de hoogbouw wordt nu gebruik gemaakt van de gratis inzamelzakken voor PMD. Deze worden ook in de hoogbouw 1x per 2 weken opgehaald. Na de afschaffing van de PMD-inzamelzakken is het de bedoeling dat inwoners die niet beschikken over een PMD-kliko, het PMD naar een ondergrondse container brengen die daarvoor bestemd is. Bewoners van de hoogbouw zullen daarvoor eigen (pedaalemmer) zakken moeten gebruiken die zij naar een ondergrondse perscontainer bij de winkelcentra brengen of, indien beschikbaar, brengen naar een ondergrondse container voor hun wooncomplex.

Hierbij bestaat het risico dat inwoners uit de hoogbouw niet de moeite willen doen om dit PMD weg te brengen, of niet bereid zijn hiervoor eigen (pedaalemmer)zakken te gebruiken en/of geen ondergrondse container voor PMD bij hun wooncomplex hebben. Deze inwoners zouden, in strijd met de daarvoor gestelde regels, ervoor kunnen kiezen het PMD bij het restafval te deponeren. Dit risico bestaat, maar er zullen veel inwoners van de hoogbouw wel gemotiveerd zijn om het PMD gescheiden te houden en gescheiden af te voeren. Daarnaast kan communicatie ingezet worden ter motivering van deze groep inwoners. Op grond van beslispunt 5 zal binnen een termijn van enkele jaren worden besloten wat de beste keuze is voor de verwerking van restafval van de hoogbouw: nascheiding of toch verdere bronscheiding?

Bestuurlijke vernieuwing

n.v.t.

Aanpak/uitvoering

Na uw instemming zal voor 1 april aan RMN opdracht worden gegeven de beslispunten uit deze adviesnota uit te voeren, d.w.z.:

- Invoering PMD-kliko bij laagbouw en duplex-woningen gecombineerd met verlaging van inzamelfrequentie restafval of wegbrengen restafval (realiseren ondergrondse containers);
- Invoering GFT-inzameling bij hoogbouw (plaatsing van afsluitbare containers);
- Met ingang van 1-1-2018 stoppen met verstrekking van gratis inzamelzakken voor PMD.

In haar advies geeft RMN aan dat bij opdrachtverlening voor 1 april, de maatregelen in het laatste kwartaal van 2017 worden ingevoerd.

RMN is ook verantwoordelijk voor de directe, persoonlijke communicatie over de invoering van deze maatregelen aan de inwoners. De gemeente is verantwoordelijk voor de communicatie over de genomen beleidsbeslissingen.

Communicatie en participatie

Communicatie over deze adviesnota:

raadsleden: actieve informatie via de wethouder en een informatiebijeenkomst op 6 april

Alle inwoners en pers: persbericht

Inwoners proefwijk: informatie-avond en een 2^e nieuwsbrief over de proef

Evaluatie en verantwoording

De effecten van de invoering van de voorgestelde maatregelen zullen in 2018 zichtbaar worden. Zowel in de ingezamelde hoeveelheden PMD, GFT, restafval e.d. maar ook in financiële zin. De ontwikkelingen worden uiteraard gedurende 2018 nauwlettend in de gaten gehouden. Pas bij het verschijnen van de jaarrekening 2018 kan voor het eerst goed de balans worden opgemaakt. Halen we inderdaad zoveel minder restafval op als verwacht? Zijn de kosten lager dan voorheen?

Kosten, baten, dekking

Door de invoering van de voorgestelde maatregelen is een besparing te bereiken op de afvalstoffenheffing van, naar schatting € 2,43 per huishouden.

De investeringslasten voor aanschaf kliko's en ondergrondse containers worden gedragen door RMN. De door RMN te maken kosten worden gedekt door inkomsten vanuit de afvalstoffenheffing.

Aangezien de invoering van de PMD-kliko een behoorlijk effect heeft op de hoeveelheden in te zamelen PMD, GFT en restafval, zal voor 1 mei aan de AVU worden doorgegeven welke hoeveelheden Soest verwacht hiervan in 2018 in te zamelen. Dit is van belang voor de begroting 2018 van de AVU die weer doorwerkt in de begroting 2018 RMN die weer de basis vormt voor de berekening van de afvalstoffenheffing 2018.

Referendabel ja/nee

nee

Kernboodschap

We voeren in het laatste kwartaal van 2017 bij de laagbouw en duplex-woningen een aparte klike voor PMD in en gaan restafval minder vaak inzamelen. Een beperkt aantal bewoners van deze woningen zal het restafval voortaan moeten wegbrengen. Bij de hoogbouw gaan we opnieuw GFT gescheiden inzamelen. We leveren zo meer service op de inzameling van grondstoffen en minder op restafval. Hiermee bereiken we dat meer grondstoffen gerecycled worden en dat we minder restafval hoeven af te voeren. Naast een positief milieueffect is deze methode ook goedkoper voor alle inwoners.